

Jelentős fejlődés előtt az egészségügy

Az utóbbi időben több egészségügyi és szociális létesítmény átadása mutatja a korábbinál gyorsabb ütemű fejlődést, az V. ötéves terv irányszámai pedig az ütemnek további gyorsítását igénylik.

Erre szükség is van, hiszen elmaradt az egészségügyi intézményhálózat fejlesztése, és a meglevő intézmények csak nehezen, — itt-ott akadozva — tudják a megnövekedett igényeket kielégíteni.

Különösen érezhető ez a fővárosban, ahol a felszabadulás óta új kórház nem létesült, a korábbi évek nagyarányú bevándorlása miatt a lélekszám viszont lényegesen emelkedett. A meglevő intézmények — első sorban a kórházak többsége — 50—60 évvel ezelőtt épültek. Jelentős részük a modern technika befogadására nem képes, és csak rekonstrukció során válik arra alkalmassá. A jelentkező feszültséget az egészségügy területén foglalkoztatottak számával lehetett enyhíteni mindaddig, amíg munkaerő állt rendelkezésre. Ez a lehetőség azonban a IV. ötéves terv második felétől elapadt, és a jövőben a jelenlegi létszám biztosítása is gondot fog okozni.

Érthető tehát, hogy a főváros V. ötéves tervének előkészítése során a Végrehajtó Bizottság a feladatok rangsorolása és a lehetőségek mérlegelése alapján olyan javaslatot terjesztett a Tanács elé, amely az egészségügyi és szociális feladatok fejlesztésére a korábbi tervidőszaknál lényegesen nagyobb lehetőségeket biztosít. Hasonló ajánlásokkal fordult a kerületi tanácsokhoz, amelyek az előző tervidőszakban felhasznált összeg két és félszeresét irányozták elő egészségügyi célokra.

Az egybehangolt törekvések nyomán a Fővárosi Tanács és a kerületi tanácsok közel 3 milliárd forintot fordítanak az egészségügyi és szociális ellátás fejlesztésére. Tovább javítják az ellátást azok a létesítmények, amelyek ugyan az Egészségügyi Minisztérium és más főhatóságok beruházásából valósulnak meg, de Budapest lakosságának igényeit elégitik ki.

A fejlesztés ütemének felgyorsulását legjobban az érzékelteti, hogy az V. ötéves terv előirányzata meghaladja az előző 3 ötéves terv egészségügyi és szociális célokra fordított együttes összegét.

A rendelkezésre álló pénzeszközök célonkénti felosztása során a legégetőbb szükségletek kielégítése és az Egészségügyi Minisztérium távlati fejlesztési elgondolásai játszottak döntő szerepet.

Ezért a terv célul tűzte ki:

— új kórház és pavilonok építését, a kórházak egy részének rekonstrukcióját, ezzel együtt az ágyak számának emelését,

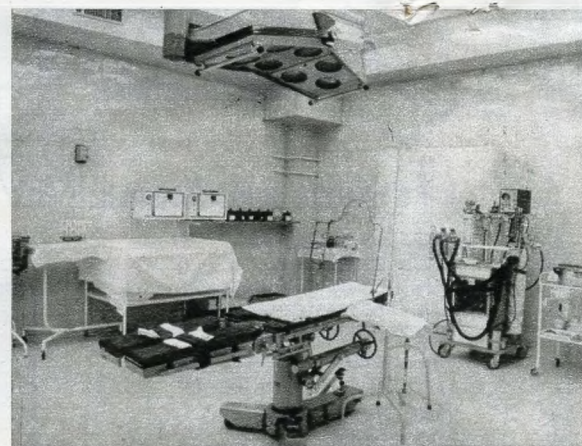
— a népesedéspolitikai határozatok végrehajtását elősegítő fejlesztéseket,

— a meglevő intézmények műszerezettségének javítását,

— egyes területek elmaradottságának felszámolását.

A korábbiakhoz képest kedvezőbben alakult a célkitűzések megvalósításának előkészítése is. A tervben szereplő létesítmények 80%-ának kiviteli terve és kivitelezője rendelkezésre áll, 6 jelentős építkezés már megkezdődött.

Mivel a rendelkezésre álló pénzeszettek lényegesen növekedtek, joggal vetődik fel a

A Róbert Károly körüti kórház nőgyógyászati-szülészeti osztályának új épülete — és az egyik műtő

(Siklós Péter felvételei)

kérdés: hogyan alakul az egészségügyi és szociális ellátás az V. ötéves terv során. Erről azért is szólni kell, mert a megnövekedett lehetőség ellenére sem lehet a mai nehézségeket teljesen felszámolni, ezek jelentős része a VI. ötéves terv feladata marad.

A legnagyobb gondot a fekvőbeteg-ellátás megoldása jelenti. Ezért az egész előirányzat felét a kórházi ágyak számának növelésére fordítjuk.

1980-ban üzembe lép a 800 ágyas Dél-pesti Kórház.

1977-ben megkezdte működését a Tétényi úti Kórház új 248 ágyas pavilonja.

Megindul a Merényi Gusztáv Kórház és a Csepeli Kórház 120—120 ágyas pavilonjának építése.

Pesthidegkúton 132 ágyas új pavilon épül.

1978-ra 313 ágygal bővül a Margit Kórház.

Tovább folyik a Korányi és Heim Pál kórházak rekonstrukciója.

Az Országos Kardiológiai Intézet, új épületének üzembe helyezése után, elköltözik az István Kórház épületeiből. Ez lehetővé teszi, hogy kétszázal növekedjék a tanácsai rendelkezésű ágyak száma.

A tervidőszak alatt összesen mintegy 1900 ágy gyarapodásával lehet számolni. Ez a jelenlegi ágyszámhoz viszonyítva több mint 10%-os emelkedést jelent. 14 napi átlagos ápolást véve figyelembe az új ágyak évente közel 50 000 rászorult beteg gyógyítását teszik lehetővé.

10 000 lakosra számítva a főváros lakossága által igénybe vehető gyógyintézeti ágyak száma az 1975. év végi 94 ágyról 1980. év végén 98—100 ágyra növekszik. Ez megközelíti a minisztérium által megkívánt szintet, és megteremti annak lehetőségét, hogy a VI. ötéves terv fejlesztésével az ellátás mennyiségileg is kielégítő legyen.

A kórházi beruházások módját adnak a ma még legtöbb várakozást igénylő króni-

kus ágyak számának növelésére és ezzel a várakozási idő csökkentésére.

A szakorvosi ellátás tovább javítása érdekében 5 új szakorvosi rendelő építése szerepel a főváros tervében. Új rendelőintézet épül a VI., a VIII., a XIII., a XIV. és a XVIII. kerületben. A rendelőintézetek megépítése után az épületek állaga miatt megszűnik a VI. kerületi Csengery utcai, a VIII. kerületi Szántó Kovács János utcai Rendelőintézet, a XVIII. kerületben pedig a jelenlegi rendelő eredeti rendeltetésének megfelelően 60—70 ágyas krónikus elfekvő kórházi osztállyá alakul.

A tervidőszak utolsó évében elkészül az I—II—XII. kerületek részére építendő központi szakorvosi rendelő terve, amelynek megépítése a VI. ötéves terv feladata lesz.

A XX. kerületi Tanács és a Fővárosi Gyógyszertári Központ közös beruházással Soroksáron 13 munkahelyes szakorvosi rendelőt és közforgalmi gyógyszerterületet épít.

Az építésekkel egyidőben növekedni fog a szakorvosi órák száma. Az új rendelőintézetek felvevőképességét, valamint a gyengén ellátott területek igényeit figyelembe véve 600 szakorvosi óra javítja ezt az ellátást.

Az óraszám növekedés következtében a 10 000 lakosra jutó jelenlegi 56,6 óra 58,1-re emelkedik. A főváros ellátottsága e tekintetben meghaladja az országos átlagot bizonyítva, hogy az ellátásban jelentkező korábbi feszültséget csak létszámnöveléssel lehetett enyhíteni.

A lakótelepeken épülő 14 szakosított körzeti orvosi rendelőn túl a körzeti tanácsok további 11 körzeti rendelőt építenek. Ennek megfelelően 25—30-cal emelkedik az orvosi körzetek száma. Ezzel az egy körzeti orvosra jutó közel 2200 felnőtt lakos száma 2100 alá csökken.

A IV. ötéves tervidőszakban a főváros területén megszervezésre került az üzem-

orvosi hálózat. Ennek további szervezése és feladatkörének kiterjesztése, a részfoglalkozású órák főfoglalkozású állásokká történő átszervezése egyik legfontosabb feladat. A tervezett 300 óra fejlesztés több mint 10%-os növekedést jelent, és 40—45 főfoglalkozású állás szervezésére nyújt lehetőséget.

A Csepel Vas- és Féművek — az elavult üzemorvosi munkahelyek helyett — új üzemi szakorvosi rendelőintézetet épít a Minisztérium támogatásával. Ez a rendelő a Csepel Vas- és Féművek dolgozóinak ellátása mellett az egész ország üzemegészségügyének módszertani központja is lesz. Az Építési és Városfejlesztési Minisztérium fővárosi építőipari egészségügyi Központot létesít, az építőiparban dolgozók speciális ellátására.

A III. kerületben egy új, lakótelepi szanalás miatt pedig a IV. és XX. kerületekben épül gondozóintézet.

A főváros egészségügyi ellátásának javítása a mennyiségi fejlesztésen túl még külön szervezési feladatot jelent. A szanalások és a lakótelepek építése miatt egy-egy kerület vagy városrész lakosságának száma rövid idő alatt lényegesen megváltozik. Az azonos ellátás fenntartása azt követeli az egészségügyi szervezőktől, hogy a lakosság mozgásának megfelelően az orvosi körzeteket és szakorvosi órákat a szükségleteknek megfelelően csoportosítsák át. Csak így biztosítható az egészségügyi dolgozók egyenletes terhelése és az ellátás megközelítő azonossága.

Az anya- és gyermekvédelem területén, a nők helyzetével foglalkozó párthatározat, az ifjúsági törvény, a népesedéspolitikai határozat a mennyiségi fejlesztések mellett minőségi feladatokat is megkövetel.

Változatlanul fő feladat a koraszülések számának csökkentése, a terhesvédelem javítása, a serdülők orvosi ellátásának tökéletesítése. Ez elsősorban az egészségügyi

felvilágosítás hatékonyabb módszereivel érhető el.

A beruházások során a szülészeti ágyak száma 344 ágygal növekedik. Ez a jelenleg meglevő ágyak 20%-os növekedését jelenti. Több szülészeti osztály korszerűsítésére kerül sor, műszerezettségük, felszereltségük folyamatosan a legújabb követelményekhez igazodik.

A bölcsődei elhelyezés a dolgozó nők állandó igénye. A bölcsődei férőhelyek száma már a IV. ötéves tervben is több mint 20%-kal emelkedett. Ebben az ötéves tervben közel 6000 férőhely fejlesztése szerepel. Ez csaknem kétszerese az előző tervidőszakban épített bölcsődei férőhelyeknek. Arányaiban e területen legnagyobb a fejlesztés, nincsen olyan kerület, ahol bölcsőde ne épülne. A tervidőszak végére 100 bölcsődéskorú gyermekre a jelenlegi 20 férőhellyel szemben 28–30 férőhely jut.

A Dél-pesti Kórház megépítése után a XX. kerületi gyermekkorház feladatait a korszerűen felszerelt új osztály veszi át. A felszabaduló épületben 100 fős egészségügyi gyermekotthon létesül.

A gyermekek gondozásának javítását szolgálja a tervben szereplő 28 új gyermekorvosi körzet szervezése. Ezzel egy gyermekorvosi körzetre megközelítően 1000 14 éven aluli gyermek gondozása és gyógyítása jut.

A gyógyító-, megelőző ellátás nemcsak jól képzett orvosokat, egészségügyi szakgondozókat, megfelelő épületeket igényel. A munka színvonalát lényegesen befolyásolja a műszerezettség is. A tudomány és a technika rohamos fejlődése következtében a gyógyító-, megelőző munkában is új eljárások, bonyolultabb és tökéletesebb műszerek születnek. Ezek alkalmazásáról lemondani nem lehet.

A főváros egészségügyi intézményeinek műszerellátottsága elmaradt az Egészségügyi Minisztérium által meghatározott követelményektől. Az ellátottság javítására 250 millió Ft áll rendelkezésre a főváros V. ötéves tervében. A beszerzési lehetőségeket még növelik azok a pénzüsszegek, amelyeket egyes intézmények évi költségvetésükből ilyen célra fordítanak. Jelentős a kerületi tanácsok fejlesztési alapjában erre a célra számításba vett pénzüsszeg is.

A különböző forrásokból a IV. ötéves terv előirányzatának a többszöröse áll rendelkezésre. Ez lehetővé teszi, hogy megtörténjen:

- az alapellátás teljes műszerezettsége,
- a meglevő műszerállomány korszerűsítése,

- az automata laboratóriumok létesítése, és hogy a gyógyító munka fejlesztéséhez nélkülözhetetlen korszerű műszerek is beszerezhetők legyenek. Az egészségügyi ellátás helyzetének és várható fejlődésének ismeretében érezhető az az erőfeszítés, amelyet a főváros vezetői ennek javítása érdekében nap mint nap kifejtének. Mégis meg kell mondani, hogy a nagyarányú fejlesztések ellenére a javulás csak a tervidőszak végén lesz érezhető, a várakozások csökkenni fognak ugyan, de a zsúfoltság még nem szüntethető meg mindenütt.

A XVII. ker. Szociális Otthon (Pesti út 117.) épületrészlete

Az idősekről való gondoskodás a gyógyító-, megelőző ellátás mellett a magyar városok közül legintenzívebben Budapesten jelentkezik. Itt a legmagasabb az idős emberek számaránya, ami a tervidőszak alatt még tovább fog emelkedni. Az idősök lakás, anyagi, családi viszonyai különbözőek. Ennek megfelelően, figyelembe véve korukat és egészségi állapotukat, különböző gondoskodásra tartanak igényt. A gondoskodás különböző formái kialakultak, és jól elégítik ki a velük szemben támasztott igényeket. Tökéletesítésük, a társadalmi viszonyok alakulásához történő igazításuk azonban állandó feladat.

Azok részére, akik megfelelő lakással és jövedelemmel rendelkeznek, de valamilyen ok következtében egyedül maradtak, a házigondozás a legmegfelelőbb. Ez az emberrel kapcsolatos fenntartása mellett a beszerzéseket és a lakás rendbentartásában is segítséget biztosít. Jelenleg mintegy 3000 személy részesül ilyen ellátásban, számuk a tervidőszak végére 10 000 főre emelkedik.

Azoknak, akik nagy lakással és megfelelő jövedelemmel rendelkeznek, de a lakással járó gondokat már nem vállalják, a nyugdíjas házak biztosítják a nyugodt öregkört. Ma 600 ilyen férőhely áll rendelkezésre, amely a következő években megkétszereződik.

Tovább épülnek az öregek napközi otthonai, biztosítva a nappali ellátást, szórakozást, gondoskodást, az erre igényt tartók számára.

Mindazoknak, akik csökkent munkaképességüknél fogva az üzemi munkafeltételeknek nem tudnak eleget tenni, a szociális foglalkoztatók biztosítanak elfoglaltságot és jövedelmet vagy jövedelemkiegészítést.

Sokan vannak olyanok is, akik önálló életvitelre már képtelenek, állandó gondozásra vagy segítségre szorulnak. Ezek

számára épülnek a szociális otthonok. A főváros 5556 szociális otthoni férőhellyel rendelkezik. A várakozók száma tartósan 1000 fölött van. Ennek enyhítésére 600 férőhely létesítése szerepel a tervben. Az otthonok szakosítása — az idős kor egyes betegségeinek megfelelően —, a gondozás színvonalának emelése mellett átalakításokkal, kisebb férőhely-emelkedéssel is jár. Így ezen a területen is több mint 10%-kal növekszik a férőhelyek száma.

A szociális otthonok túlnyomó része más célra épült. Korszerűsítésük ebben a tervidőszakban is folytatódik. A munkahelyek növelése, de az ellátás színvonalának fenntartása is munkaerő-szükséglettel jár. A főváros munkaerő-tartalékai kimerültek. A különböző egészségügyi szakiskolák tanulóinak többsége vidéki. A lakáshiány miatt a végzős hallgatók 40%-a marad csak a fővárosban. Ezért a tervben 600 nővér-otthoni férőhely építése is szerepel. Ez olcsó és az igényeknek megfelelő elszállásolási lehetőségeket biztosít az egészségügyben elhelyezkedő vidéki fiatalok számára. A gyógyszerárak állandó korszerűsítése mellett 22 új gyógyszerár teszi egyenletesebbé a gyógyszerellátást és csökkenti egyes patikák túlzásfoltosságát.

Számokkal viszont nem érzékeltethető azok a törekvések, amelyek a gyógyító-, megelőző és gondozási munka jobb megszervezésével, az élők munkája és anyagi eszközök racionálisabb felhasználásával, az egyes területeken kialakult párhuzamosságok megszüntetésével, a nagymértékű és gyors erkölcsi avulásnak kitett gépek és műszerek folyamatos és többműszakos üzemeltetésével önmagukban is az ellátás javítását eredményezik. Mindkét irányú célkitűzés valóra váltása sokirányú és körültekintő munkát igényel. Együttes hatásuk eddig nem tapasztalt fejlődést eredményez. Megvalósításuk fordulópontot fog jelenteni a főváros lakosságának egészségügyi és szociális ellátásában.